www.tygodnikprzeglad.pl
Przegląd
Nr 31 (1073)
27.07-2.08.2020
Cena 7,50 zł
(w tym 8% VAT)

Prof. Danuta Hübner i Adrian Zandberg
Komu pieniądze z Unii

Prof. Mariusz Ratajczak
Możemy starzeć się wolniej

Prof. Janusz Mierzwa
Spiski i skrytobójstwa w II RP

Emigracja o powstaniu warszawskim

RODZINA À LA PiS

I że Cię nie opuszczę...

ISSN: 1509-3115 Indeks: 353299
ISSN 1509 3115 31 >
9 771509 311003

26
2020
Jazz
na
Starówce
Międzynarodowy
Plenerowy
Festiwal
4 lipca - 29 sierpnia 2020
Warszawa, Rynek Starego Miasta godz. 19⁰⁰
www.jazznastarowce.pl

CYTATY

PROF. KRYSTYNA SKARŻYŃSKA,
psycholog społeczna, PAN
Nie widziałam Dudy w żadnej poważnej dyskusji z osobami myślącymi inaczej niż on.
„Polityka"

DR AGNIESZKA GRAFF,
wykładowczyni na UW
Każdy i każda z osobna jakoś się trzyma, ale jako zbiorowość jesteśmy chorzy.
„Wysokie Obcasy"

GRO HARLEM BRUNDTLAND, b. premier Norwegii, b. dyrektor generalna WHO
Niekiedy wolność osobista stoi w drugiej kolejności za bezpieczeństwem ogółu.
„Forum"

TOMASZ TERLIKOWSKI,
publicysta katolicki
Kościół jest już młodym ludziom do niczego niepotrzebny.
„Polska The Times"

MÓJ PRZEGLĄD

Jerzy Domański

Budżet państwa kasą partii

Kilka dni świętowania bądź leczenia ran. I zaczęła się nowa kampania wyborcza. Proszę się nie martwić, że piszę te słowa powalony chorobą. Najbliższe otoczenie też nie mówi, że coś jest ze mną nie tak. Pisząc o nowej kampanii, przypominam tylko starą prawdę, że jeśli chcesz wygrać następne wybory, musisz wystartować od razu po tych, które opijasz z radości lub żalu. Kto nie zna bądź nie rozumie tych reguł, powinien dać sobie spokój z polityką. Z kalendarza wyborczego wynika, że najbliższe powinny być za trzy lata i dwa miesiące. Powinny. Ale do tej daty lepiej za bardzo się nie przywiązywać. Przyśpieszone wybory parlamentarne mało kogo by zdziwiły. Z rozwaleniem Mazowsza prawica nie będzie tak długo czekać. Jedyne, co mogłoby powstrzymać armię pisiewiczów gotową do skoku na posady, to wielka mobilizacja przeciwników traktowania polskiego państwa jako łupu. Władza tak silnie uzależnia, że wielu polityków dla jej utrzymania gotowych jest na wszystko. Widzieliśmy to jak na dłoni w kampanii prezydenta Dudy. Rekordowej pod względem sięgania do zasobów finansowych państwa. Widzieliśmy pełne i dowolne korzystanie z budżetu państwa na wydatki partyjne. Kasa państwa stała się kasą trzech rządzących partii. Tu nie ma żadnych reguł.

Gdziekolwiek pojadę, słyszę o sobiepaństwie i decyzjach, które nie mieszczą się w głowie. I wszędzie ten sam refren: owszem kradną, nawet bardziej niż inni, ale jako pierwsi dzielą się z ludźmi.

Opozycja, a zwłaszcza lewica, musi wreszcie pojąć, że bez zrozumienia powodów, dla których tylu ludzi poparło Dudę, nie ma większych szans na powrót do władzy. Zamiast odsądzać tych wyborców od czci i wiary, mądrzej byłoby pomyśleć, jak się z nimi porozumieć.

Rządząca prawica szybko określiła swoje cele na najbliższe lata. Spróbuje odbić opozycji te przyczółki, gdzie Duda wyraźnie przegrał. Musi to zrobić, bo następnym razem może jej zabraknąć szczęścia i cała konstrukcja się wywróci. Dlatego uwaga polityków prawicy i jej struktur od gmin po województwa będzie skierowana na odbudowywanie wpływów w samorządach z równoległym marginalizowaniem tych, które już są dla PiS stracone. No i młodzież. Największy ból głowy prezesa i jego zaplecza.

Z planami opozycji jest dużo gorzej. Wiemy tylko, że mają być. A na lewicy, która zaliczyła największą w historii klęskę? Trudno tam o ślad refleksji, dlaczego jej wyborcy powędrowali w innym kierunku.

BĄKOWSKI

W NUMERZE

KRAJ
8 **To nie będzie łatwy pieniądz**
– rozmowa z prof. Danutą Hübner
11 **Krok w dobrym kierunku, ale…**
– rozmowa z Adrianem Zandbergiem
14 **I że cię nie opuszczę aż…**
sąd kościelny nas nie rozłączy
Śluby ośmieszane przez unieważnienie
18 **Nie tylko Kurski**
Kolejne małżeństwa celebrytów
19 **Hera, koka, hasz, LSD**
Nowy narkotyk, silniejszy niż morfina
50 **Uwaga na żmije**
Czy jest się czego bać

HISTORIA
24 **Powstanie nie miało żadnego sensu**
Krytyczna ocena emigracji
29 **Bunty społeczne w II RP**
– rozmowa prof. Januszem Mierzwą

ZAGRANICA
32 **Jak zarobić na kwarantannie**
Wygrani pandemii
34 **Mojito ma smak spokoju**
Wakacje na Kubie

NAUKA
36 **Wiecznie młodzi i zdrowi**
dzięki sześciu mikrometrom?
– rozmowa z prof. Mariuszem Ratajczakiem

OPINIE
39 **Lucjan Pawłowski**
Fakty i mity troski o dobre powietrze
40 **Sławomir Czapnik**
To nie jest kraj dla dobrych ludzi

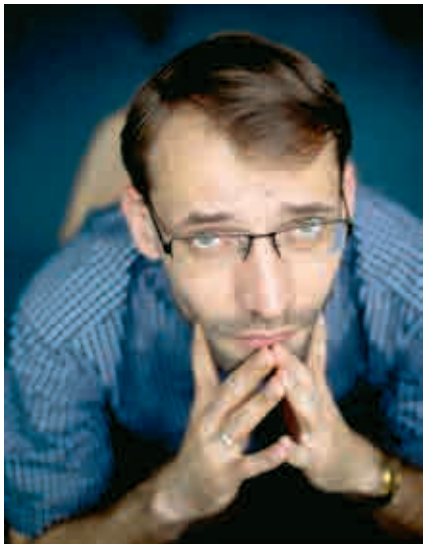
KULTURA
42 **Reżyser szary, zwykły, czasem naiwny**
– rozmowa z Pawłem Łozińskim
46 **Echa pustych stadionów**
Piłka nożna do czytania
49 **Qulturalia**
66 **Co mi w duszy gra. Chopinowi Duda-Gracz**

ZDROWIE
52 **Glukometry do lamusa?**
Nowości w leczeniu cukrzycy

MEDIA
54 **Telewizja Dziewcząt i Chłopców**
To były programy!

OBSERWACJE
56 **Monika Krzyszkowska. Kamienica**
58 **Sorry, no Spanish**
Nowi mieszkańcy Hiszpanii

FELIETONY I KOMENTARZE
3 **Jerzy Domański**
Budżet państwa kasą partii
13 **Andrzej Romanowski**
Cudaczność
17 **Jan Widacki**
Ach, co to był za ślub!
23 **Roman Kurkiewicz**
Czy stać nas na wakacje od polityki?
35 **Tomasz Jastrun**
Jak dopieścić lud?
45 **Wojciech Kuczok**
Imitatorzy głosu

29
HISTORIA

BUNTY SPOŁECZNE W II RP
– rozmowa prof. Januszem Mierzwą

42
KULTURA

REŻYSER SZARY, ZWYKŁY, CZASEM NAIWNY
– rozmowa z Pawłem Łozińskim

56
OBSERWACJE

MONIKA KRZYSZKOWSKA. KAMIENICA

Projekt okładki: Iza Mierzejewska

FOT. DAMIAN KLAMKA/EAST NEWS

Duda z Kościołem, Kościół z Dudą

W numerze 30. PRZEGLĄDU Jarosław Makowski pisze, że Andrzej Duda „nie kryje się ze swoją wiarą". Jestem zdania, że to błędne stwierdzenie. Andrzej Duda nie kryje się ze swoją religijnością, a to duża różnica. Najlepszym komentarzem są słowa Jezusa z Ewangelii św. Mateusza: „…podobni jesteście do grobów pobielanych, które z zewnątrz wyglądają pięknie, lecz wewnątrz pełne są (...) wszelkiego plugastwa". *Jan Szełemech*

Kiedy niemożliwe staje się możliwe

Z czasów harcerskich utkwiło mi w pamięci powiedzenie: „Kto chce – szuka sposobów, kto nie chce – szuka powodów". Dlatego z niejakim zażenowaniem czytam wyjaśnienia stołecznych urzędników o totalnej niemożności badania kierowców/motorniczych komunikacji miejskiej na okoliczność zażywania narkotyków. Tymczasem jest to norma (!) w przypadku pilotów linii lotniczych, a Kraków robi to od czterech lat. Wystarczy w umowie o pracę z kierowcą/motorniczym zawrzeć jego zgodę na badania i już. Przy czym narkotyki mają negatywne działanie zarówno po ich zażyciu, jak i wtedy, kiedy kierowca/motorniczy jest w stanie głodu narkotykowego, więc ich zażywanie kiedykolwiek w okresie zatrudnienia powinno skutkować zerwaniem umowy.

Małgorzata Żuber-Zielicz

Za co przede wszystkim powinien przeprosić Andrzej Duda?

Za brak politycznej samodzielności oraz przykładanie ręki do fałszowania historii. Wspieranie kultu niektórych „żołnierzy wyklętych" jest wielką niegodziwością, tym bardziej że prezydent RP o to samo ma żal do naszych sąsiadów! Panie prezydencie – czym różnił się bandytyzm sotni „Chrina" od bandytyzmu oddziału „Burego"?

PYTANIE TYGODNIA | Za co przede wszystkim powinien przeprosić Andrzej Duda?

Paweł Strączyk

•

To tak nie działa, że narozrabiasz i wystarczy przeprosić. Jeśli czuje się winny, niech zacznie to udowadniać czynem, a nie słowami. *Barbara Krzemińska-Sobczyk*

•

To prezes powinien przeprosić połowę obywateli za Dudę.

Piotr Januszek

UWAGA NA EPIDEMICZNYCH OSZUSTÓW

Gdy odbieramy telefon i słyszymy po drugiej stronie płacz, pierwszą myślą będzie oczywiście, że komuś bliskiemu stała się krzywda. Odruchy serca lepiej jednak przyhamować, gdy ma się telefon stacjonarny. „Mamusiu, jestem w szpitalu w Niemczech, zaraziłem się koronawirusem", chlipał w słuchawkę młody mężczyzna. Na pytanie, kim jest, podał odpowiednie nazwisko, zapewne korzystając ze starej książki telefonicznej. Drobna niedogodność – trafił na osobę bezdzietną, ale cóż, ryzyko zawodowe. Czytelników przestrzegamy przed następną falą oszustw, na tę zarazę nie ma szczepionki.

ZDJĘCIE TYGODNIA

Protest pod siedzibą Ordo Iuris w Warszawie 24 lipca br. Wypowiedzenie postanowień antyprzemocowej konwencji stambulskiej, którego chce ta organizacja, to pierwszy krok do polskiej teokratycznej Republiki Gileadu i legalizacji przemocy domowej.

FOT. KARINA KRYSTOSIAK

GIEŁDA • GIEŁDA • GIEŁDA • GIEŁDA • GIEŁDA • GIEŁDA • GIEŁDA

76% Polaków uważa, że zdecydowana większość energii elektrycznej w kraju powinna pochodzić z odnawialnych źródeł. A 78% sądzi, że główną przyczyną zmian klimatu jest działalność człowieka (badania IBRiS).

Urząd Regulacji Energetyki odmówił zatwierdzenia nowych taryf na sprzedaż energii elektrycznej gospodarstwom domowym. Zobaczymy, jaki będzie los jego prezesa.

Prof. Elżbieta Żądzińska została rektorem Uniwersytetu Łódzkiego. Jest pierwszą kobietą, która pokieruje uczelnią mającą 75 lat. Od września na czele uczelni publicznych w Polsce stać będzie 13 kobiet. Jak na ponad 100 placówek szału ciągle nie ma.

W Warszawskim Uniwersytecie Medycznym w katedrze i klinice kierowanej przez prof. Krzysztofa Zieniewicza **wykonano transplantację wątroby nowatorską metodą perfuzji w hipotermii.**

Z 225 mln zł, które podzielono między kluby Ekstraklasy, Legia Warszawa zarobiła 31,3 mln zł, Lech Poznań 26,45 mln, a Piast Gliwice 20,9 mln.

Dobra Nowina to nazwa kawiarni w Nowej Rudzie, którą otworzyła Olga Tokarczuk wraz z Beatą Kłosowską-Tyszką. O kulinaria zadbała Marta Dymek z Jadłonomii.

1,09 bln zł wynosił dług skarbu państwa na koniec czerwca według Ministerstwa Finansów. To kosmiczna wielkość, a i tak niepełna, bo bez obligacji Banku Gospodarstwa Krajowego i Polskiego Funduszu Rozwoju.

Rząd Morawieckiego konsekwentnie rujnuje kolejne państwowe spółki. Polska Grupa Energetyczna zanotowała w 2019 r. stratę w wysokości 3,96 mld zł, a Energa – 952 mln zł.

6,1% wyniosła w czerwcu stopa bezrobocia. Zarejestrowanych bezrobotnych jest 1,265 mln osób.

Marian Banaś, prezes NIK, robi czystkę kadrową i obsadza kolejne stanowiska kierownicze swoimi ludźmi. Najchętniej byłymi policjantami. Walcząc z PiS, robi dokładnie to, co PiS w zdobytych instytucjach.

Krzysztof Sobolewski, poseł PiS z Podkarpacia **i pełnomocnik sztabu wyborczego Dudy, wraz z żoną Sylwią Klewin biedują, zasiadając w pięciu radach nadzorczych.** Poseł do Chemika Police SA (25 tys. zł rocznie) wędruje przez całą Polskę. Żona, dyrektor w Orlenie, ma miejsca w radach Anwilu, Orlenu Paliwa, Portu Lotniczego Szczecin-Goleniów i PKO TFI. Kasa za to jest w dojnej zmianie tajna.

PRZEBŁYSKI

O pewnym fanie Info

Między występami w TVP Info, czyli wspieraniem słowem i własnym obliczem pisowskiej szczujni, Bartosz Rydliński pochylił się nad naszą postawą w wyborach prezydenckich.

Rydliński pyta, „czy pewien lewicowy tygodnik (w przyszłości, towarzyszu, nie lękajcie się i podajcie nazwę), wrzucając uśmiechnięte zdjęcie Trzaskowskiego z podpisem ZMIANA, przemyślał, że może to być powrót do czasów prywatyzacji zysków i uspołecznienia strat?". Jak Rydliński pyta, to my odpowiadamy. Ma prawo Rydliński głosować na Dudę. I nawet dobrze, że jest konsekwentnie w zgodzie z tym, co głosi w Info. Kaczyński z Dudą to wybór niemałej grupy, która mówi, że jest lewicowa. Jeśli czegoś od nich chcemy, to tylko szacunku dla Daszyńskiego. Znajdźcie sobie innego patrona. Daszyński tak wam pasuje jak rap Dudzie.

Michalski – kieszonkowy analityk

Dlaczego Trzaskowski przegrał z Dudą? Wielu mądrali próbuje to ogarnąć i opisać. Ale może już nie muszą. Bo swoją analizę zrobił Cezary Michalski. Znany z tropienia symetrystów oraz błyskotliwej tezy, że to oni odpowiadają za wszystkie nieszczęścia opozycji.
Michalski powody wygranej Dudy widzi tak. „Symetryzm Kosiniaka-Kamysza i Hołowni nie ma żadnego sensu. To są kieszonkowi wodzowie. Hołownia nie jest politycznie mądrzejszy od Petru, Kukiza i Zandberga". Problem z symetrystami na szczęście sam się rozwiąże, bo „symetryści szkodzą nawet sobie". I wtedy na pustym polu zostanie Michalski. Niezłomny tropiciel. Ostatni, który wierzy, że jak politycy powiedzą: „Ludu mój, głosuj na X", to ich słowo stanie się faktem.

Bańka na wojnie z USA

Pocieszny jest ten wierny syn pisowskiej nomenklatury, Witold Bańka, prezes Światowej Agencji Antydopingowej (WADA). Wyrósł na stałego dostawcę świeżego towaru do kabaretów. Najnowszy hicior Bańki to bojowe *no pasaran*: „Nigdy nie pozwolę, żeby WADA stała się elementem politycznej gry. (…) Ameryka nie może być żandarmem". Skąd ten przypływ bojowości? Bańka znalazł się w ostrym konflikcie z prezesem zarządu Amerykańskiej Agencji Antydopingowej (USADA). Dla Travisa Tygarta Bańka i WADA to tonący „Titanic", na którym wymienia się krzesła.
Trudno z tym polemizować. To, jak WADA walczy z dopingiem, jest fikcją i mydleniem oczu. Ale Amerykanie to też figlarze. Nie mniejsi od Bańki. Widzimy, jak z dopingiem walczą w NBA, NFL czy NHL.

Kasiorka dla prawdziwków

Pomysłowość ochroniarzy polskiej rodziny nie ma granic. Kasa Funduszu Sprawiedliwości, którym dysponuje minister sprawiedliwości, również. A jak się spotkali ochroniarze z płatnikiem, to czytelnicy „Do Rzeczy" dostali grubszy tygodnik. 17 stron ekstra.
Ach, ta polska rodzina. Prawica nie tylko o niej mówi. Na okrągło i nawet bez okazji. Specjalistą od jakości polskiej rodziny jest osobiście pan prezes. Największy autorytet, choć niepraktykujący. W przeciwieństwie do bratanicy Marty. O niej można powiedzieć, że preferuje praktykę. Trzech mężów. Kilkoro dzieci. Jaka to ideologia? Niestety, nie potrafimy się w tym rozeznać. Może by Fundusz Sprawiedliwości fundnął jakieś badania? Możemy z tego zrobić dodatek do tygodnika.

FOT. YOUTUBE, ARCHIWUM

www.mleczko.pl
www.sklep.mleczko.pl

PYTANIE TYGODNIA | Moje ulubione miejsce na wakacje w Polsce to...

PROF. ANDRZEJ ROMANOWSKI,
literaturoznawca, redaktor naczelny Polskiego Słownika Biograficznego

Takie miejsca są trzy. Zawsze na pierwszym miejscu będą dla mnie Tatry, które uwielbiam i w których spędzam wakacje, odkąd skończyłem cztery lata; niestety, obecnie te piękne góry są zbyt zadeptane przez turystów. Od lat dorosłych moim ukochanym rejonem jest wschód Polski, gdzie znajduję spotkanie Zachodu ze Wschodem. Tam czuję się u siebie, dopiero gdy mam obok kościół rzymskokatolicki i cerkiew prawosławną lub unicką – do pełni szczęścia brakuje mi wówczas tylko synagogi, gdyż pamięć o tym, że te tereny zamieszkiwali także Żydzi, jest dla mnie bardzo ważna. Moje trzecie ulubione miejsce to Ziemie Zachodnie i Północne, choćby Gliwice i Stargard, gdzie z kolei poszukuję śladów niemieckich, na których trwaniu bardzo mi zależy. Na terenach dawnego Śląska, Prus Wschodnich czy Pomorza Niemcy przez 700 lat mieszali się z żywiołem słowiańskim, co stworzyło niepowtarzalną przestrzeń, w której Polak ma możliwość głęboko zanurzyć się w całości kultury europejskiej.

TOMASZ JASTRUN,
poeta, prozaik

Od jakiegoś czasu jeżdżę nad Bałtyk, do wsi między Łebą a Wejherowem. Znajduje się ona w odległości kilku kilometrów od plaży, dlatego nie ma w niej wielu ludzi, natomiast jest dużo gniazd bocianich – jednym słowem prawdziwa wioska. Zaletą tego miejsca są wspaniałe plaże, jedne z piękniejszych w Polsce, przy braku tłoku. Poza tym mój gospodarz, Kaszub, i jego kuracjusze mają podobne poglądy polityczne co ja, dzięki czemu wieczorami możemy omawiać sytuację w kraju i przeżywać te same emocje.

AGNIESZKA WOLNY-HAMKAŁO,
poetka, krytyczka literacka, pisarka

Moje ulubione miejsca wakacyjne w Polsce to zabytkowe uzdrowiska: Duszniki, Kudowa, Krynica – wszystkie z końcówką Zdrój. I właśnie ta końcówka zapewnia rozmaite atrakcje: od architektury z epoki (Krynica) po oryginalne parki zdrojowe (Kudowa), muszle koncertowe i dworek Chopina (Duszniki). Śmierdzące zgniłym jajkiem baseny lecznicze i pijalnie (Słotwinka), legendy o słynnych hydroterapeutach – to wszystko składa się na dwuznaczną atmosferę tych miejsc: trochę funeralną, trochę zabawną. I – ma się rozumieć – nostalgiczną, bo to tam Śląsk najchętniej jeździł na szkolne wycieczki, z których przywoziło się badziewne kubki słonie i kryształy górskie na rzemykach.

Czytelnicy PRZEGLĄDU

JANINA FRYKACZ
Gdzieś na odludziu, bez radia, tv, internetu. Byle mieć co czytać (książki), wodę i niezbędne artykuły spożywcze. Telefon też tylko do niezbędnego kontaktu.

EWA GOJAWICZYŃSKA
Wiejska chałupa.

MARIA ŁAKOMY
Dolny Śląsk albo Lubelszczyzna. Cudowne miejsca i fantastyczni ludzie.

ARTUR DARIUSZ PRZYCHODZEŃ
Bieszczady, Tatry i Karkonosze. Zdecydowanie poza sezonem wakacyjnym.

PAWEŁ STRĄCZYK
Obszar wzdłuż rzeki Osławy i linii kolejowej 107. Polecam Łupków.

Not. Michał Sobczyk